

Til Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep, 0030 Oslo

Oslo 28.09.2016

Høringsuttalelse om plikt til å registrere opplysninger i dagligvareportalen

Det vises til høringsbrev, daterte 30.06.2016, vedrørende forslag til endringer i markedsføringsloven og prisopplysningsforskriften i forbindelse med etablering av en dagligvareportal.

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund vil innledningsvis understreke at vi er svært positive til tiltak som bidrar til reell og virksom konkurranse i alle markeder langs verdikjeden. Myndighetenes viktigste verktøy for å oppnå dette er å sikre at maktfordelingen mellom de ulike aktørene i verdikjeden ikke er ubalansert, verken horisontalt eller vertikalt.

Det fremlagte forslaget til innhold og drift av en Dagligvareportal (DP) har imidlertid ingen slik virkning, snarere tvert imot etter vår vurdering. Barne- og likestillingsdepartementet bør trekke forslaget tilbake og utarbeidet et nytt forslag som imøtekommer alminnelige krav til gjennomsiktighet, forutsigbarhet og troverdighet som bør gjelde når myndighetene innfører forskrifter.

Manglende definisjoner og entydighet

Høringsforslaget bærer preg av manglende evne og vilje til å gi en entydig definisjon. Dette vil skape opphav til betydelig uklarhet, usikkerhet og misforståelser

- Begrepet «dagligvare» gis ingen entydig definisjon til tross for at hele prosjektet går ut på å gi forbrukerne bedre informasjon om «dagligvarer».
- At det ikke er en spesifiseringsgrad av varene som skal klassifiseres som samme «dagligvare» og som skal sammenlignes, vil bidra til betydelig feilinformasjon til forbruker. Dette kan eksemplifiseres med for eksempel dagligvaren «ribbe» som selges fersk, frossen, rutet, krydret, marinert, stekt, av rasen Hampshire, med/uten kam, økologisk, fra fjellgris, for å nevne noe. Et annet alternativ er egg som leveres i en serie ulike forpakningstørrelser fordelt i hovedsak på 3 helt ulike kvaliteter basert på produksjonsform; miljøinnredede bru, frittgående og økologisk. Det anvises ikke hvordan slike produkter skal sammenlignes eller grupperes i portalen - en mangel som må karakteriseres som skandaløs.
- At opplysningsplikten skal gjelde «butikker som i hovedsak selger dagligvarer» gjør at det verken er entydig hvilke butikker som faktisk har krav på seg til å levere opplysninger eller hvilke produkter det skal gjelde. Dagligvarebutikk selger mye som ikke er tradisjonelle «dagligvarer».
- Også definisjonen av hvilke butikker som selger dagligvarer som IKKE skal omfattes er omtrentlig. Storkiosker/bensinstasjoner skal ikke være med fordi disse antas i hovedsak ikke å selge dagligvarer. Det finnes flere eksempler på at det motsatte sannsynligvis er tilfelle, som Shell på Espå med sitt Bolleland. Og Felleskjøpet som gjennom store annonsekampanjer henvender seg til

den urbane befolkning har blitt en storselger av vaskemidler, blomster, mat og utstyr til kjæledyr ... varer som er å finne i alle dagligvareforretninger. Hva det er storkiosker, som NorgesGruppens Deli de Luca og Remas 7Eleven/Narvesen, selger i store mengder som ikke er dagligvarer er vanskelig å forstå.

Ansvar for å legge inn data – industrien oversett i notatet

I notatet slås det fast at det er butikkene som har ansvar for at riktig informasjon blir gitt til rett tid. Den eneste informasjonen butikken styrer av all den informasjonen notatet mener det skal informeres om, er prisen. I verden utenfor utredningskontorene betyr forslaget at leverandørene får krav på seg til å legge alle informasjoner inn, og fortløpende oppdatere den, slik at den kommer til DP i rett tid.

Dette vil for mange bedrifter medføre store kostnader - både som engangskostnad for å få ting på plass og deretter for å holde alt oppdatert. Ikke minst gjelder dette bruk av frivillige merkeordninger som benyttes avhengig av markedsituasjonen for råvarer.

I KLFs medlemsmasse finnes det en rekke bedrifter med omsetning under 100 millioner kroner med opp mot 2000 varelinjer.

Det oppfattes svært mangelfullt at notatet ikke problematiserer dette forholdet i sitt arbeid og fremmer løsninger som skjermer industrien for urimelige kostnader.

Manglede avgrensinger til hvilke leverandører som forskriften skal omfatte

I notatet er det problematisert hvilke avgrensinger som skal gjelder for hvilke «paraplykjede» som skal ha plikt til å levere info til portalen. Denne avgrensingen er satt til minst 1 prosent av markedets bruttoomsetning.

Tilsvarende tydelige avgrensing er ikke satt til hvilke leverandørbedrifter som butikkene kan pålegge - i hht forskriften - å levere informasjon til videreformidling til portalen. Høringsnotatet overser fullstendig det faktum at det er et betydelig antall leverandører som er små i omsetning og har begrenset kapasitet til å håndtere skjema og papirer som ikke har noen verdiskaping for bedriften.

Tilsvarende gjennomskjæring for hvilke leverandørbedrifter som butikken har plikt til å levere informasjon fra burde vært foretatt. En minimumsløsning bør være leverandører som har en omsetning mindre enn 10 prosent av kravet for at en dagligvarekjede skal ha tilslutningsplikt, dvs 0,1 prosent av bruttoverdien av totalmarkedet, eller ca 160 millioner kroner.

Transparens og troverdighet – forhold oversett i notatet

Informasjonsinnhentingen til DP åpner for manglende gjennomsiktighet og en sammenblanding av forskriftsforvaltning og forretningsutvikling.

I notatet er det vist til at Trade Solution (TS) kan være innhentingskilde for informasjonen til DP. Handelen er i dag viktige deleiere av Trade Solution, mens DLF, som primært organiserer de store dagligvareleverandørene, er største eier. I dag er det et betydelig antall varelinjer som selges i butikkene som ikke er registrert i Trade Solution. Spesielt gjelder dette fra lokale aktører der salget går utenom grossist. En konsekvens av modellen for informasjonsinnhenting, vil dermed bli at flere bedrifter vil bli tvunget til å kjøpe tjenester fra TS eller til å utvide kjøpet av tjenester de har til å gjelde flere produkter.

Forskriften legger ikke opp til et begrenset antall parametere av informasjon som skal rapporteres inn i portalen. Snarere åpner notatet for et ubegrenset antall, alt ettersom hva «noen» måtte mene er hensiktsmessig. Konsekvensen av dette kan raskt utvikle seg til at eierne av TS utvider hva de mener er relevant informasjon som må rapporteres inn – krav om rapporteringer som kan gå langt ut over myndighetskrav som sikrer at varene er sunne, trygge og rett merket med all relevant informasjon i hht til norsk regelverk. Kostnadene til denne informasjonsinnhentingen vil gjennom portalen lett overveltes industrien.

Trade Solution sin forretningsvirksomhet er å selge informasjon/informasjonsstrømmer knyttet til produktene til sine kunder. At de både kan skaffe seg rådata til sin forretningsutvikling- og virksomhet, nye kunder som kjøper «obligatoriske» tjenester for å delta i DP samt potensielle kunder til sine andre produkter med bakgrunn i etableringen av offentlig forskrift, virker svært uryddig. TS vil i praksis ha monopol på den tjenesten de skal levere. I notat er det ikke problematisert rundt hvem som eier verken leverandørenes eller den aggregerte informasjon som innhentes i medhold av forskrift, begrensinger for hvordan denne informasjonen kan kommersialiseres, eller hvem som bestemmer hvilken informasjon som kan kreves gjort tilgjengelig.

Det er heller ikke avklart hvilken informasjon og statistikker leverandørene av informasjonen vederlagsfritt har krav på, som følge av den jobben de bidrar med.

En portal for enfold – ikke mangfold

Slik DP er skissert fra departementet vil det etter KLFs vurdering være et svært effektivt virkemiddel til å begrense produktutvikling, mangfold og konkurranse, og styrke handelens posisjon vis a vis leverandørene ytterligere.

Kjøtt og egg er av de viktigste produktene som tradisjonelt kalles dagligvarer. Dette er produktgrupper som er av de mest brukte av handelen til «lokke-prising», fordi det trekker kunder. Dette er også de produktgruppene som trekkes fram fra svenske aktører når de ønsker nordmenn til Sverige for å handle. Prisfokuset er spesielt pressende for disse varene.

For merkevarer som er tilgjengelig i flere enn en paraplykjede kan et sterkt prisfokus derfor påregnes. Press på leverandørpriser og marginer med konsekvens for produktutvikling og FoU er en forventet konsekvens.

Paraplykjedens egne merker er ikke sammenlignbare i andre paraplykjeders butikker. Disse vil derfor ikke være så prisømfintlige og er velegnet for å hente ut betalingsvillighet i markedet.

Med høringsnotatets utgangspunkt om at 30 000 vlagt definerte varelinjer skal inn i portalen, med et ukjent antall informasjonsparametere ut over pris, fra nesten 4000 butikker i 3-4 kjedegrupperinger som igjen får sin informasjon fra hundrevis av leverandører, bør det være opplagt for Barne- og likestillingsdepartement at DP ikke vil bidra til veiledning, men vil lede forbrukerne. Tidligere undersøkelser viser at den vanlige forbruker bruker et par sekunder pr vare for å bestemme seg i butikken. Skal DP ha en veiledende funksjon for «folk flest» må det foretas en streng vurdering av hva som er nødvendig informasjon, hvilken bredde i fordelingsnivå produkter skal sammenlignes kan være i (produktbeskrivelser /produktgruppebeskrivelser) samt kriterier for hvilke leverandører det er relevant/hensiktsmessig at er med i portalen.

Kostnadene for leverandøren med å holde informasjonen oppdatert i DP vil være temmelig like pr varelinje, både for de som har stor og de som har liten omsetning. Relativt sett vil de krav som DP setter være en større ulempe for de små enn de store, og over tid virke negativt i forhold til mangfold av leverandører og produkter.

Barne- og likestillingsdepartement bør trekke forslaget tilbake og utarbeidet et nytt forslag som imøtekommer alminnelige krav til gjennomsiktighet, forutsigbarhet og troverdighet, og som samtidig stimulerer til mer produktutvikling og mangfold. Det er det de norske forbrukerne i økende grad etterspør – ikke en portal som bidrar til enfold.

Hilsen

Kjøtt- og fjørfefbransjens Landsforbund

Bjørn-Ole Juul-Hansen
Adm. dir